

	ใบลำดับชั้นการปฏิบัติงานที่ ๗	หน่วยที่ ๑
	วิชาเครื่องทำความเย็นและเครื่องปรับอากาศ ๑	รหัสวิชา ๒๑๐๔-๒๑๑๐
	ชื่อหน่วย งานที่ทองแดง	เวลา ๖ ชั่วโมง
ชื่องาน งานเล่นประสานที่ทองแดง		สอนครั้งที่ ๗
วัตถุประสงค์ทั่วไป ๑. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการการเล่นประสาน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ๑. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเล่นประสานเงินได้ถูกต้อง ๒. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเล่นประสานทองเหลืองได้ถูกต้อง ๓. เล่นประสานที่ทองแดงด้วยลวดเล่นประสานเงินและได้ถูกต้องปลอดภัย ๔. เล่นประสานที่ทองแดงด้วยลวดเล่นประสานทองเหลืองและได้ถูกต้องปลอดภัย ทฤษฎี การเล่นประสานหรือการบัดกรีแข็ง (Brazing) เป็นการทำให้โลหะติดกันที่แตกต่างจากการเชื่อมกล่าวคือ การเชื่อม นั้นเป็นการทำให้โลหะที่ต้องการทำให้ติดกันนั้นหลอมละลายและเติมตัวประสานลงไป แต่การบัดกรีนั้น โลหะที่ต้องการทำให้ติดกันไม่หลอมละลายแต่ตัวประสาน (หรือลวดเล่นประสาน) จะละลายและอาศัยปฏิกิริยาแทรกซึม (Capillary Effect) ผ่านช่องเล็กๆที่เป็นช่องว่างของโลหะเข้าไปทำให้โลหะติดกัน การเล่นประสานที่นิยมใช้ในระบบการทำความเย็นมีอยู่ ๒ แบบด้วยกันคือการเล่นประสานเงินและเล่นประสานทองเหลืองความแตกต่างของการเล่นประสานทั้ง ๒ ชนิดคือลวดเล่นประสานที่จะเติมเข้าไปเพื่อทำให้โลหะติดกัน คำสั่ง จงใช้ที่ทองแดงขนาด ๑/๔ นิ้วความยาว ๕ เซนติเมตรจำนวน ๒ ชิ้นต่อกขยายด้านหนึ่งต่อกับที่ทองแดงขนาดเดียวกันเล่นประสานเงินจำนวน ๑ ชิ้นและเล่นประสานทองเหลืองจำนวน ๑ ชิ้น		

งานเล่นประสานท่อทองแดง			
ลำดับขั้นตอน	คำอธิบาย	เครื่องมือและอุปกรณ์	ข้อควรระวัง
๑.เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์	เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ได้แก่ - ท่อทองแดงที่ตอกขยายขนาด๑/๔ นิ้ว ๒ ท่อน - ชุดเชื่อมแก๊ส - ลวดเล่นประสานเงิน - ลวดเล่นประสานทองเหลือง - ฟลักซ์ทองเหลือง - เครื่องมือทำประกายไฟ - โต้ะงานเชื่อม พร้อมปากกาจับงาน - คีมจับชิ้นงานร้อน	1.กล่องเครื่องมือ	-ตรวจสอบปลายของอุปกรณ์ขันขยายท่อจะต้องไม่เป็นรอยและยึดแน่นกับแกนขัน
๒.ต่อท่อทองแดงและใช้ปากกาจับไว้	นำท่อทองแดงต่อกันและใช้ปากกาจับชิ้นงานไว้ในลักษณะที่รอยต่อหงายขึ้น	- ท่อทองแดง - โต้ะงานเชื่อม	- จับใช้งานให้อยู่แต่อย่าให้แน่นเกินไปเพราะท่อจะบีบ
๓.เปิดวาล์วอะเซทิลีนและปรับความดัน	เปิดวาล์วอะเซทิลีนด้วยประแจและขันตัวปรับความดันในลักษณะขันเข้าให้มีความดันประมาณ 5 kg/cm	- ชุดเชื่อมแก๊ส	- ผู้เปิดวาล์วจะต้องอยู่หลังเครื่องปรับความดัน

ลำดับขั้นตอน	คำอธิบาย	เครื่องมือ	ข้อควรระวัง
๔. เปิดวาล์วออกซิเจนและปรับความดัน	เปิดวาล์วออกซิเจนด้วยมือและขันตัวปรับความดันในลักษณะขันเข้าให้มีความดันประมาณ 5 kg/cm	- ชุดเชื่อมแก๊ส	-ผู้เปิดวาล์วจะต้องอยู่หลังเครื่องปรับความดัน
๕. จุดไฟที่หัวเชื่อม	เปิดวาล์วอะเซทิลีนด้านวาล์วสีแดงทดสอบแรงดันให้พอเหมาะและใช้เครื่องทำประกายไฟจุดที่ปลายหัวเชื่อมปรับเปลวไฟให้เขม่าลดน้อยลง	- ชุดเชื่อมแก๊ส -เครื่องทำประกายไฟ	-อย่าเปิดแก๊สแรงเกินไป -ขณะจุดไฟวาล์วออกซิเจนต้องปิด
๖. เปิดวาล์วออกซิเจนและปรับเปลวไฟ	ค่อยๆเปิดวาล์วออกซิเจนสังเกตว่าเปลวไฟจะเปลี่ยนสีให้ปรับออกซิเจนต่อไปจนเปลวไฟเป็นเปลวกลาง (Neutral Flame)	- ชุดเชื่อมแก๊ส	- ค่อยๆเปิดวาล์วเพราะถ้าเปิดแรงก๊าซออกซิเจนจะดับเปลวไฟจนดับ

ลำดับขั้นตอน	คำอธิบาย	เครื่องมือ	ข้อควรระวัง
๗. เตรียมลวดประสานเงิน	นำลวดลวดประสานเงินมาถือไว้ในมือที่ไม่ถนัด และใช้เปลวไฟลนไปรอบๆ ท่อจนท่อร้อนแดง	- ท่อทองแดง - โต้ะงานเชื่อม - ชุดเชื่อมแก๊ส - ลวดลวดประสานเงิน	- อย่าใช้กรวยเปลวไฟจี้ท่อ เพราะท่อจะทะลุ
๘. เติมลวดลวดประสาน	เมื่อท่อร้อนแดงให้เติมลวดลวดประสานบริเวณเหนือรอยต่อความยาวของลวดที่เติมประมาณ ๑/๒ นิ้ว และสูงจากรอยต่อเท่ากับความโตลวดเมื่อลวดหลอมละลายและซึมเข้าไปรอยต่อแล้วให้ละไฟออกจากท่อทันที	- ท่อทองแดง - โต้ะงานเชื่อม - ชุดเชื่อมแก๊ส - ลวดลวดประสานเงิน	- อย่าเติมลวดลวดประสานมากเกินไป - เมื่อลวดลวดประสานละลายให้ละไฟออกจากท่อทันที เพื่อป้องกันลวดลวดประสานเสื่อมสภาพ
๙. นำชิ้นงานออกและเปลี่ยนชิ้นงานใหม่	ใช้คีมจับของร้อน คีบชิ้นงานไว้และคลายปากกานำชิ้นงานเก่าออกและจับชิ้นงานใหม่ด้วยปากกาให้รอยต่อหงายขึ้น	- คีมจับของร้อน	- อย่าวางชิ้นงานใกล้กับวัตถุไวไฟ - อย่านำชิ้นงานจุ่มน้ำบ่อยๆ - ปลดอยให้งานเย็นลงเอง

ลำดับขั้นตอน	คำอธิบาย	เครื่องมือ	ข้อควรระวัง
๑๐. เตรียมลวดเส้นประสานทองเหลือง	นำลวดเส้น ประสานทองเหลือง มาถือไว้ในมือที่ไม่ ถนัดและใช้เปลวไฟ ลนบริเวณปลายลวด จนร้อนจุ่มลวดลง ในกระป๋องฟลักซ์ จากนั้นนำเปลวไฟ ลนไปรอบๆท่อจน ท่อร้อนแดง	- ท่อทองแดง - โต้ะงานเชื่อม - ชุคเชื่อมแก๊ส - ลวดเส้นประสานทองเหลือง	- ลนลวดเส้น ประสานจน ร้อนแต่อย่าให้ แดง - อย่าใช้กรวย เปลวไฟจี้ท่อ เพราะท่อจะ ทะลุ
๑๑. เติมลวดเส้นประสาน	เมื่อท่อร้อนแดงให้ เติมลวดเส้น ประสานทองเหลือง บริเวณเหนือรอยต่อ ความยาวของลวดที่ เติมประมาณ ๑/๒ นิ้วและสูงจาก รอยต่อเท่ากับความ โตลวดเมื่อลวด หลอมละลายให้ใช้ เปลวไฟไล่ให้ลวด เชื่อมที่หลอมละลาย ซึมลงในรอยต่อ	- ท่อทองแดง - โต้ะงานเชื่อม - ชุคเชื่อมแก๊ส - ลวดเส้นประสานทองเหลือง	- อย่าเติมลวด เส้นประสาน มากเกินไป - ขณะเติมลวด ควรให้ความ ร้อนกับท่อเพิ่ม ด้วยการกด เปลวไฟให้ใกล้ กับท่ออีก เล็กน้อย

ลำดับขั้นตอน	คำอธิบาย	เครื่องมือ	ข้อควรระวัง
๑๒. นำชิ้นงานออก	ใช้คีมจับของร้อน จับชิ้นงานไว้และ คลายปากกาน้ำ ชิ้นงานออก	- คีมจับของร้อน	- อย่าวาง ชิ้นงานใกล้กับ วัตถุไวไฟ - อย่านำชิ้นงาน จุ่มน้ำบ่อยๆ ปล่อยให้ทำงาน เย็นลงเอง
๑๓. ปิดวาล์วของชุดเชื่อม	ใช้ประแจปิดวาล์วที่ หัวถังอะเซทิลีน ใช้ มือปิดถังออกซิเจน ให้สนิทปิดวาล์ว ออกซิเจนและอะเซ ทิลีนที่ทอร์ชเชื่อม คลายเครื่องปรับ ความดันทั้งสองตัว ในลักษณะหมุน ออกให้หลวม	- ชุดเชื่อมแก๊ส	- ขณะถ่ายก๊าซ ออกจากสาย ระวังอย่าให้ ใกล้เปลวไฟ - คลายเกลียว ของเครื่องปรับ แรงดันให้ หลวมแต่อย่า ให้สกรูปรับ หลุด

ใบประเมินผลการปฏิบัติงาน

แบบประเมินผล

งาน เล่นประสานท่อทองแดง

ชื่อ.....

ชั้น.....

วันที่.....

ผู้ประเมิน.....

วิธีการประเมินผล

๑. ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยไม่ให้คำแนะนำใดๆ
๒. ประเมินทำการวัดขนาดของท่อและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนน
๓. ผู้เรียนที่ทำผิดพลาดผู้ประเมินจะทำเครื่องหมายลงในช่องไม่ผ่านและบอกเหตุผล
๔. กรณีที่ผู้เรียนปฏิบัติแล้วอาจเกิดความเสียหายต่อตนเองและเครื่องมือจะต้องหยุดทันที
๕. คุณภาพที่วัดไม่ได้และเจตคติผู้ประเมินพิจารณาตามความเหมาะสม
๖. เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานผู้ประเมินต้องชี้แจงผลการประเมินพร้อมปรับแก้ทันที

จุดที่ประเมิน	เกณฑ์			
	๑๐	๘	๖	ไม่ผ่าน
คุณภาพที่วัดได้ ๑. รอยเล่นประสานเงิน ๒. รอยเล่นประสานทองเหลือง.				
จุดที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	แก้ไข
คุณภาพที่วัดไม่ได้ ๑. ความสวยงาม ๒. ความประหัด				
กิริยาการทำงาน ๑. ความตรงต่อเวลา ๒. ความปลอดภัย ๓. ความมีวินัย				